

SPRAAKWATER

VERENIGINGSBLAD VAN SV AWATER, STUDEVERENIGING VOOR UTRECHTSE NEEPLANDICI
JAARGANG 15 / EDITIE 4

LEES ALLES OVER KOKEN EN BAKKEN,
VAN BIETENSOEP TOT CITROENEN

EDITORIAL

Beste lezer,

Van Beemsterkaas tot gember en van krentenbollen tot kiwi's, het is een eerste levensbehoefte en we hebben het dus allemaal nodig om te kunnen functioneren: eten. Voedingsstoffen zoals eiwitten, vetten en koolhydraten vormen belangrijke bouwstoffen voor ons lichaam en bevatten calorieën die ons energie leveren. Echter, naast de praktische functie waar eten over bezit, fungeert het ook als verbinding tussen mensen. Culturen worden veelal gekenmerkt door hun eetgebruiken en -gewoontes, zo zit men volgens de typisch Nederlandse cultuur stipt om zes uur aan tafel en hebben diezelfde mensen veel moeite met de pittige smaak van de traditionele Indiase keuken. Een ontmoeting laten plaatsvinden onder het genot van een gebakje, een bitterbal, of zomerse barbecueaferefen is bovendien eerder regel dan uitzondering.

Zoals het cliché zo mooi zegt: liefde gaat door de maag. Mensen delen hun liefde vaak door een lekkere taart te bakken of samen uit eten te gaan, of geven juist een heel ander signaal af door iemand voor het eten al te laten vertrekken. Daarmee is eten ook een vorm van communicatie. Ons jaarthema 'taal is overal' sluiten wij dan ook af met het thema 'taalmaal'. In deze editie neemt onze redactie je mee in de wondere wereld van voedsel. Er komt van alles langs: Heel Holland Bakt, jam, bietensoep...

We hebben dit jaar elke editie een ander aspect belicht waar taal volgens ons mee verbonden is. We hadden het over sport, liefde en muziek en de redactie liet zien en horen hoe breed taal is; taal is meer dan d's en t's of langdradige literatuur uit de negentiende eeuw, en het reikt verder dan woorden alleen. Taal verbindt ons als mensen en is te vinden in alle hoeken van de samenleving en in de talloze manieren van communicatie. Ik hoop van harte dat de Spraakwater je dit jaar heeft mogen inspireren. De redactie vond het een feest om jullie de leukste stukken voor te schotelen en ik vond het een feest om deze prachtige redactie te mogen leiden dit jaar. Heel veel leesplezier, en tot ziens!

Liefs,

Jaël van Staverden
Hoofdredacteur 2022-2023

INHOUD

3	Citroen
4	Loze woorden: Extra Jam &
5	Koken: bak jij er iets van
6	Taalviering boven taalbeheersing: een pleidooi
7	De boekenkast van...
8	Heel Holland Bakt is een comedy show
9	Vakmanschap
10	De bietensoep uit het Perenlied
11	Een zoektocht in het onbekende
12	Gebrabbel in het dierenrijk
13	Twee kanten van...
14	Spraakwaterval
15	Boekrecensie: meisjes uit het dorp & Poëzie van eigen bodem Awarenhuis

COLOFON

Hoofdredacteur	Jaël van Staverden
Redactie	Aniek van den Bosch Thirza van Engelen Elke Bordes Emma Brugman Fleur Satter Jasper Riksen Linde Rauwerdink Maria-Meg Verbaan Milou Lang Menne Maaijen Gerben Beutick
Vormgeving	Sydney Kuzee Ciska Hartlief
Aan dit nummer werkten mee:	Henrik Laban, Linda Holleman, Aurora Verkerk & Jelmar Hugén

CITROEN

Die weken rook alles naar citroen. We hadden koekjes gebakken, cake gemaakt, limonade gedronken en picknickten naast onze nieuwe boom. We zaten op van die witte plastic stoelen, waar je absoluut niet op mag staan, omdat je er dan in één keer doorheen zakt. De grassprietten waren droog, kriebelden onder mijn voeten en om de zoveel tijd vlogen er insecten met gele strepen voorbij. Het was zo'n hete zomer waarin je je nooit echt comfortabel voelde, maar wel vreselijk gelukkig.

We hadden haar een aantal weken eerder geplant. De kleine citroenen waren toen al groen. Ze kwam van een boer die vlakbij het dorp een kwartiertje verderop woonde. Hij had er rond de vijftien, maar deze moest het worden. Haar takken waren precies in balans met elkaar. Het voelde net als croissantjes uitkiezen in de supermarkt. Er is er altijd een die er perfect uitziet en dan wordt het onmogelijk een andere te nemen. Bij gedichten heb ik dat ook, dat er een perfecte balans kan zijn. Croissantjes, gedichten en citroenbomen.

Als april de wreedste maand is, bestaat augustus niet. We hadden haar bovenop deze berg gezet, best veel zon en prachtig uitzicht, maar al het water uit de omgeving was al een maand geleden naar beneden gezakt. We zeulden met emmers, maar de droge grond zoog alles op en de bron bleek ook niet eindeloos. Wanneer de hitte overdag zo erg was dat de lucht ervan ging trillen, begon ze haar bladeren te verliezen. Beetje bij beetje krulden ze zichzelf naar binnen en als de hoop op was, lieten ze zich vallen. Soms leek het net alsof ze leed aan een zuidelijke zomerdepressie. Dan wilde ik haar mee naar de rivier nemen om samen te gaan zwemmen, maar dat kon natuurlijk niet met al die wortels.

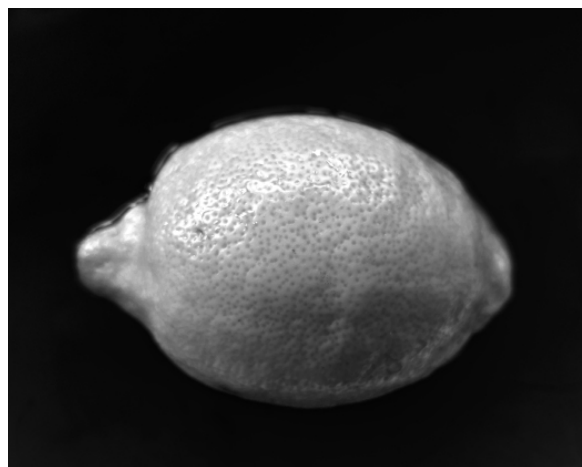
De avond voordat we vertrokken hadden we een diner georganiseerd. We zaten met z'n allen aan een tafel in de tuin onder een donkerblauwe sterrenhemel. We aten bruschetta, scrocchi met pecorino en citroenmarmelade, suikermeloen, pasta pesto en knoflookolijven en dronken witte wijn. Rond een uur of één dropen de meesten van ons af richting bed. Ik besloot de tafel alvast af te ruimen en onze boom gedag te zeggen, haar te beloven dat we over

een jaar weer terug zouden zijn. De citroenen waren inmiddels geel geworden en staken perfect af tegen de hemel die daarboven hing.

Door Milou Lang

Ik volgde met mijn wijsvinger de lijnen van de bast. Terwijl ik bezig was een monoloog te houden over hoe kut het was om thuis te komen als je net tussen de bergen had gezeten, begon de boom te kraken. Ik stopte mijn monoloog en zag hoe ze langzaam haar takken naar me toe bewoog. Kleine takjes gleden langs mijn armen, paktten mijn vingers vast. Ik dacht eerst nog dat het de wijn wel zou zijn, maar toen ik zag hoe de wortels één voor één de grond uit gerukt werden, leek dat me onwaarschijnlijk.

Met haar takken om mijn handen vast rende ze in grote passen richting het pad de berg af. Ze sprong bij elk klein hoogteverschil en trok me opzij als ik mijn hoofd bijna stootte tegen takken van medebomen. Bij elke stap werd ik wild heen en weer geslingerd, alle kanten op geveerd. We kwamen aan bij het riviertje beneden. Ze gleed langzaam het water in en liet mijn handen los. Het water was koud, maar op een verfrissende manier. We strekten ons uit en staarden naar de sterren boven ons. Terwijl we daar dreven, lieten de citroenen los. Ze dobberden om ons heen in de rivier. Boven de sterren, bij ons de citroenen. ♀

LOZE WOORDEN

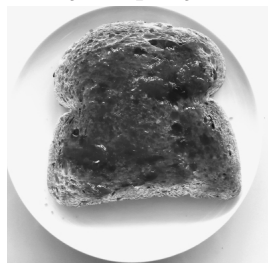
Sprekend met loze woorden is de kunst van het weinig zeggen met veel en vooral buitengewoon vage woorden. In deze rubriek onderzoek ik woorden die mij loos lijken. Deze keer leg ik het begrip 'extra jam' onder de loep der loosheid.

Tijdens het weekendje weg heb ik heerlijk ontbeten met een broodje jam. Toen ik de aardbeienjam pakte, stond erop: 'aardbei, extra jam'. Dit verwartte mij. Als er 'extra aardbei' op had gestaan, had ik het nog wel begrepen, maar 'extra jam' vond ik vrij bijzonder. Nadat ik even het internet had geraadpleegd bleek dat er wel degelijk een regel is over wanneer je je jam 'extra jam' mag noemen. Dit verbaasde mij al een stuk minder nadat ik zag dat zelfs voor hagelslag regels bestaan over hoeveel chocola deze mag bevatten. Extra jam is volgens de voedsel- en warenautoriteit jam waar 450 gram fruit per 1 kilo in zit. Deze was vroeger duurder dan huishoudjam waar slechts 350 gram fruit per kilo in

zat, maar dat is nu niet meer zo.

Wanneer je door de supermarkt loopt zie je dat eigenlijk bijna al de huismerkjams extra jam zijn. Zo extra is die extra jam dus niet meer. Hoewel, je hebt tegenwoordig ook heel veel rode potjes met nog meer namen dan alleen jam. Zo heb je fruitspread of confituur. Confituur is een synoniem van jam, maar fruitspread is iets anders. Wanneer je fruitprutje minder dan zestig procent suiker bevat, mag je het geen jam meer noemen, maar moet het fruitspread heten. Als je minder suiker wil eten kun je het best de fruitspread pakken.

Zoveel soorten vloeibaar fruit, maar welke is het lekkerst? Dat, beste mensen, is iets waar ik nog achter moet komen. Ik zal komende maand in ieder geval extra (veel) jam op mijn brood doen! 🍯

Door Elke Bordes

KOKEN: BAK JIJ ER IETS VAN?

Een goede vraag voor op een eerste date: kook of bak je liever? Of eigenlijk: waar ben je beter in? Het antwoord hierop zegt namelijk veel over iemands persoonlijkheid. Kokers, dat zijn echte gevoelsmensen. Een snuffe van dit, een scheutje van dat, even proeven, en dan wellicht nog een klein handje dit erbij. Kort laten sudderen en voilà, een heerlijk smaakvol gerecht.

Bakkers daarentegen zijn meer punctueel van aard. Ik schaar mijzelf ook onder deze groep. Bij het bereiden van een taart of koekjes is het van essentieel belang dat het recept goed gevolgd wordt. Nee, je kan de oven niet zomaar op een willekeurige temperatuur voorverwarmen. En nee, je kan ook niet de suiker naar smaak toevoegen. Als je de ingrediënten niet in de juiste verhouding gebruikt, is mislukking vrijwel gegarandeerd. Mensen die beweren dat ze op gevoel kunnen bakken, hebben óf toevallig een keer geluk gehad, óf ze zijn gewoon

niet zo kieskeurig wat betreft hun baksels. Licht zorgwekkende mensen vind ik hen.

Ik als precieze bakreceptvolger kan dan ook erg in de stress raken van kookrecepten. Termen als een snuffe, een scheutje, naar smaak en tot het gaar is; wat moet je ermee? Noem het een gebrek aan culinaire creativiteit, maar ik heb toch echt liever een gedetailleerd stappenplan waar exact op staat wat er moet gebeuren. Hoeveel is er van ieder ingrediënt nodig? Hoe lang en op welke temperatuur moet het koken? Om de hoeveel minuten moet het doorgeroerd worden? En met wat voor soort lepel dan? Wellicht ook wel een beetje verontrustend. En ik zou hieraan kunnen werken, want gevoel is iets wat komt met ervaring. Toch denk ik liever in alternatieve oplossingen. Zoals Hugo de Jonge zou zeggen: 'al eens aan een partner die goed kan koken gedacht?'. 🍯

Door Aniek van den Bosch

TAALVIERING BOVEN TAALBEHEERSING: EEN PLEIDOOI

Een ingezonden stuk

Waarom is mij niet verteld dat ik een Stille Oorlog binnenstapte toen ik begon met deze studie? Dat ik te kampen zou hebben met een ingesleten machtsstrijd van taaltouwtrekkerij? Dat ik nietsvermoedend bezocht zou worden door een *voorspellende* kwelgeest in mijn schrijven voor allerhande vakken? In het ene kamp, machtig en talrijk, zetelen de taalrekenaars, de lettereconomen, de woordwurgers die hameren op de bondigheid en simpelheid van elke zin en hun zeven en zagen durven te bekronen met wat zij plachten te noemen ‘taalbeheersing’. Ze leven in een oerwoud van doelenbomen, en de Neerlanditaler is hun koning. Tegenover dit kamp, vervolgd en verscholen, ligt een schare schoonschrijvers met een bescheidener opvatting over taal die thans geen naam heeft, maar het beste zou worden gevangen door iets als ‘taalvieling’. Zij erkennen de dieperliggende aard van taal, dat dit godsvermogen van de mens niet zo vatbaar is voor onze maakbaarheidsdrang en heerszucht, en bij elk vastgrijpen ons steeds weer ontglipt. Het zal u weinig bevreedden in welk kamp ik bivakeer.

Nu is het inzichtelijk maken van deze taalstrijd niet mijn enige doel met dit schrijven, maar wil ik veeleer een lans breken voor de stelling dat utilistisch taalgebruik niet thuishoort op de studie Nederlands, en diens voorstanders dus beter hun biezen kunnen pakken, of buigen voor de taalvieling. De taalbeheersers stellen dat elk schrijven op de *eerste* plaats begrijpelijk moet zijn. Een stelling waar geen hond naar blaft, ware het niet dat ze eveneens voorstaan dat het op de *laatste* plaats ook begrijpelijk moet zijn. En omdat zij onder begrijpelijkheid veelal simpelheid verstaan, wordt elke wending, elke kwinkslag, elke verfraaiing, onzin, als wild wild afgeschoten.

Dit euvel teistert ons vak al decennia, en de wrange vruchten hiervan zijn reeds op het middelbare schoolniveau geplukt. Met de zwartgallige en ontmoedigende cijfers over de waardering en de prestige van ons vak wens ik u nu dan ook niet te tarten.

Door Henrik Laban

Verandering? Verandering hierin, begint op de studie ervan. Bevrijd de toekomst van morgen van de last van vandaag, door generaties neerlandici op te leiden die esthetiek kiezen boven utiliteit. Juist wij, studenten Neerlandistiek, hebben de opdracht om de taal van ons land in al haar rijke registers en fantastische facetten te doen schitteren, want wij zijn neerlandici. Juist wij, studenten Neerlandistiek, krijgen inzicht in de nauwe nuances voor iedere punt, en de bedekte betekenissen achter elke komma, want wij zijn neerlandici. Juist wij, studenten Neerlandistiek, zijn geroepen om te ontroeren, te frustreren, te smeden, door te tonen dat taal tolt, want wij zijn neerlandici. Dus blus niet onze neerlandikus, opdat wij neerlandici zijn.

Na zo'n vlammende toespraak zou de Neerlanditaler kunnen opstaan om het volgende tegen te werpen: ‘Dat is niet waar. Want het kan ook allebei. Studenten kunnen leren taalbeheerser én taalviender te zijn. **Het een sluit het ander niet uit.** Daarom studeren ze Nederlands.’

Toch ieder die hierop mede z'n klinkerknots heft, heeft weinig realiteitszin. De verdeling is namelijk niet fiftyfifty, de woordweegschaal helt flink over naar de taalbeheersers. Zij heersen absoluut en onverzettelijk, en de taalvieling delft het onderspit. Na zes schooljaren te zijn fijngeknepen in hun stevige handboekhanden, en volgens de missie van neerlandici, kan het tij slechts keren door een flink tegengewicht, een slaande slag in de andere richting, een aftreden van de taalbeheersers. Want kromgetrokken hout rechtzetten, doet u door het radicaal de tegengestelde kant op te buigen. Viert derhalve de taal, door de taal te vieren. 🍷

DE BOEKENKAST VAN...

Op een regenachtige donderdagmiddag waanden wij ons een weg naar de schattige en opgeruimde studentenkamer van Linda Holleman. Terwijl haar wasmachine een wasje aan het draaien was, vertelde ze ons in geuren en kleuren over haar IKEA-boekenkast, haar studentenleven en haar familie.

Als we Linda naar haar favoriete boek vragen, loopt ze naar haar boekenkast toe. Ondertussen vertelt ze ons dat ze net het boek *Daar waar de rivierkreeften zingen* uit heeft en dat dit echt een goed boek was. Maar haar favoriete boek? Dat moet *Dagen van gras* zijn, van Philip Huff. Hij is ook de favoriete schrijver van Linda. Ondanks dat hij niet heel veel boeken heeft geschreven, heeft ze toch twee boeken van hem. Als we haar boekenkast in ons opnemen, constateren we dat bijna alle auteurs Nederlands zijn. 'Ik vind vertalingen meestal stom, ik lees liever boeken van Nederlandse schrijvers. Het liefst heb ik alle boeken van de literatuurlijst, want dat is toch wel een beetje 'een moeten'.' Literatuur is dan ook het sleutelwoord om haar boekenkast te omschrijven, samen met het thema muziek.

De boekenkast van Linda komt van de IKEA, ze heeft hem zelf in elkaar gezet. Hoewel dat best goed ging, kwam ze er later achter dat er een plank scheef zat: 'Ik had het zelf gewoon niet

door, totdat iemand het zei. Maar ik heb echt geen zin om alle boeken eraf te halen en het goed te maken.' Als we haar vragen of ze haar boeken gesorteerd heeft, schudt ze haar hoofd. 'Ik wilde het op alfabet zetten maar dat was toch echt te veel moeite. Er is wel een plank met boeken die ik nog wil lezen, een plank met hele oude boeken en een plank met muziekboeken. Verder staat alles er random in.' Sommige boeken die in haar boekenkast te vinden zijn, zijn er beland vanwege de kافت van het boek.

Het thema van deze Spraakwater is 'eten', maar Linda heeft geen kookboeken in haar kast. Wel deelt ze haar favoriete recept: 'Pasta, met crème fraîche en veel groente.' Samen concluderen we dat er eigenlijk ook weinig boeken zijn die enkel over eten gaan. Er zijn wel enkele titels die we aan het thema kunnen relateren, al zijn het volgens Linda geen aanraders. Twee van de drie boeken, *Schmitzelparadijs* en *Het perenlied*, heeft ze niet

Door Emma Brugman en Thirza van Engelen

“Literatuur is het sleutelwoord, het liefst in combinatie met muziek”

eens uitgelezen. *Turks fruit* heeft ze wel uit en vond ze ‘wel leuk, als je je over de visualisaties heen zet.’

Hoe Linda aan haar boekenverzameling komt? ‘De kringloop en de boekenkast van mijn opa, maar voornamelijk wel de kringloop. Ik ging een tijdje vaak naar de kringloop, omdat je daar voor één euro een boek kan kopen, maar

nu ga ik niet echt meer, want ik heb geen tijd en geen ruimte.’ Vroeger hield Linda ook al van lezen: ‘Pinkeltje las ik veel en ook heel veel Jacques Vriens. En echt vroeger las ik ook gewoon Annie M.G. Schmidt. En Ellie en Nellie, dat gaat over een tweeling. Die boeken vond ik leuk, omdat ik zelf ook een tweeling ben.’ Linda herkende zich er dan weer niet helemaal in, ‘want het is niet echt

een leuke tweeling’ en dat zijn Linda en haar zus ‘sowieso’. Was het eigenlijk niet vreemd om dan op kamers te gaan? ‘Jawel, maar mijn zusje woont hieronder. En mijn ouders wonen echt driehonderd meter hier vandaan.’ Gezelligheid in de buurt én ruimte voor een eigen boekenkast! 🧑

HEEL HOLLAND BAKT IS EEN COMEDY SHOW

Heel Holland Bakt is hét bakprogramma van Nederland. Ook ik kijk er elk jaar weer met liefde naar. Die mooie bouwsels, heerlijke versieringen. Maar eerlijk is eerlijk, het gemakkelijkste is als vlak voordat een taart naar de jury moet worden getild hij levenloos van het dienblad glijdt en op de grond kwakt.

Heel Holland bakt komt rechtstreeks van de Britse variant: *The Great British Bake Off*. Zelfs het intro-filmpje en de muziek hebben ze bij de burens afgekeken. Persoonlijk hou ik ook wel van Britse bakkers. Ze nemen in het begin de bakwedstrijd altijd erg serieus, maar komen op een gegeven moment een beetje los. Dit soms met dank aan de presentatoren en soms dankzij een oven die op een compleet verkeerde stand staat waardoor er iets heel raars de oven uit komt.

Ik moet bekennen dat ik wel eens op YouTube compilaties bekijk van dingen in *The Great British Bake Off* die fout gaan tijdens het bakken. Vooral de afleveringen met (relatief) bekende Britten zijn erg hilarisch. Wat mij betreft mogen de BN'ers van het *Doorbakken* promoveren naar het hoofdprogramma zelf tot een Heel Holland Bakt Vips. Een reden om dit te doen is dat deze mensen zo een kans krijgen om hun meesterlijke baksels door Janny en Robert te laten proeven. Maar stiekem is de beste reden

dat deze bekende Hollanders waarschijnlijk totaal niet kunnen bakken. Zelfs bij de normale deelnemers gaat er van alles mis. Soms is het te lang in de oven geweest en soms juist te kort. Bij de technische opdracht heb je ook vaak dat de bakkers iets niet goed lezen, waardoor ze compleet de mist in gaan. Om al die mislukkingen moet ik altijd gniffelen. De intro's waarin André van Duin het thema bekend maakt, zijn zo slecht dat ze wel weer grappig zijn. Ook het golfkarretje van Janny en Robert is een gouwe ouwe. Dit alles zorgt ervoor dat hoewel *Heel Holland Bakt* bedoeld lijkt als serieuze bakwedstrijd, het misschien toch stiekem een comedyprogramma is. 🧑

Door Elke Bordes

VAKMANSCHAP

Met slechts één arm in mijn jas en nog een halve boterham in mijn mond ren ik de achterdeur uit, stuntelend op zoek naar mijn fietssleutels. Ik kijk nog een laatste keer op mijn horloge: 17.52 uur. Het was toch zeker tien minuutjes fietsen, maar als ik bereid was m'n net gelakte kapsel er weer uit te zweten kon ik het afdingen tot precies acht minuten. Het moest maar. Ik had dan misschien niet veel plezier in m'n baantje, hem verliezen omdat ik weer eens te laat kwam wilde ik ook niet.

Ik had geluk, ik kon mezelf nog net snel mijn werkpolo inhijzen en aan m'n eerste kar beginnen voordat m'n leidinggevende doorhad dat ik net niet op tijd was. Al snel stond ik weer te vullen en spiegelen. Vandaag begon ik bij de groenteconserven, daarna kwam wasmiddel, daarna kwam kaas. Wetende dat ik pas bij kar drie was van de minstens tien karren die ik zou moeten doen vandaag, slaakte ik een zucht. Precies op dat moment hoorde ik een synchrone zucht rechts van mij. Ik keek op. Mijn blik kruiste die van een meisje van, ik gokte, een paar jaar ouder dan ik. Vast een studente. We gniffelden allebei even. 'Moesten jullie die witte kaas nou alweer twintig cent duurder maken?' vroeg ze, quasi-streng kijkend. 'Het spijt me, ik zou het ook graag anders zien. Die twintig cent verdwijnt helaas niet in mijn loonstrook.' Haar gezicht ontspande, de glimlach keerde terug. 'Het moet maar. Couscous is niet hetzelfde zonder witte kaas. Werk ze nog!' 'Bedankt, eet smakelijk alvast!' Ik hoopte dat ons gesprekje de twintig cent misschien wat kon compenseren. Wie weet was de kaas zelfs meer waard geworden nu.

Kar nummer zes, afbakbroodjes. De pistoletjes waren de laatste tijd voor mijn gevoel ineens meer in trek. Je zou kunnen zeggen dat ze als broodjes op kamertemperatuur over de toonbank vlogen. 'Sorry, mag ik wat vragen?' Ik herkende de stem en werd meteen vrolijk. 'Tuurlijk mevrouw, waar kan ik u mee van dienst zijn?' 'Ik ben op zoek naar een lekker stukje gebak. Mijn kleinzoon komt morgen langs, en ik wil hem even lekker verwennen.' 'Loopt u maar mee.' Het was ondertussen haast een traditie geworden, dit toneelstukje dat ik opvoerde met mevrouw De Visscher. De eerste keer dat we elkaar spraken ging het precies zo, en al snel vond het gesprekje elke keer wanneer zij langskwam en ik aan het werk was weer plaats. 'Kijkt u eens, het banket.' 'Prachtig, bedankt jongeman. Zeg, kun jij er eentje aanraden? Wat is jouw favoriet?' Het antwoord wisten we beiden ondertussen allang. Ik veinsde een bedachtzame blik, fronste m'n wenkbrauw, en wees na een paar eerbiedige seconden naar de hazelnootschuimgebakjes. 'Ik ben persoonlijk een groot fan van deze.' 'Dan moeten die het maar worden,' gevolgd door een knipoog. De eerste keer dat ze de gebakjes haalde, fluisterde ze me al toe dat die ook haar favoriet waren. 'Valt er iets te vieren, mevrouw?' Net als altijd antwoordde zij: 'Het leven.' 'Zo is het maar net. Gefeliciteerd dan maar!' 'Jij ook jongen, bedankt. Fijne dag nog.'

Voor ik het wist was ik bij de elfde en laatste kar van vandaag. Terwijl ik de laatste diepvriespizza's in de vriezer stapelde, hoopte ik stiekem dat het meisje en mevrouw De Visscher nog even aan mij zouden terugdenken bij het eten van de witte kaas en hazelnootschuimgebakjes. Mij waren zij in ieder geval wel bijgebleven. Mijn met-passie-overladen leidinggevende zei op mijn eerste dag: 'Wij verkopen niet alleen producten, wij verkopen de ervaring; het geluk van de boodschappen.' Destijds vond ik het maar zweverig gezwam, maar het was er bij mij toch ook een beetje ingeslopen. Een ervaring, geluk, dat was misschien een stapje te ver, maar ik hoopte klanten af en toe wel een verhaal mee te geven bij hun boodschappen. Ik gniffelde, en twijfelde of ik het zelf wel geloofde. Ach, je moet wat om het vak te vervullen. 🧑

Door Menne Maaijen

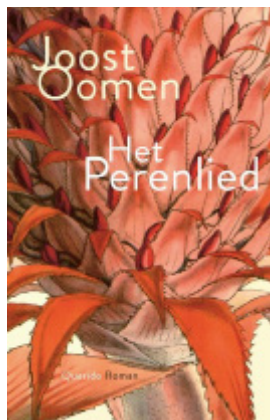

DE BIETENSOEP UIT HET PERENLIED

Het recept van de bietensoep uit Het Perenlied van Joost Oomen

Muzikanten:

500 gr rode bieten voorgekookt
2 peren
1 pastinaak
1 ui
2 teentjes knoflook
1 sinaasappel
snufje cayennepeper
twee toonladders tijm
750 ml groentebouillon
125 ml room
handje walnoten in majeure
verse dille

Door Gerben Beutick

Bladmuziek:

Houd de ene peer tegen je linkeroor en de andere peer tegen je rechteroor. Vraag ze vervolgens beleefd of je hun jasje uit mag doen. Gerinkel betekent ja. Doe hetzelfde bij de pastinaak. Streel ze daarna met je mes tot de bieten bietenblokjes zijn. Kus dan de ui en de knoflook zachtjes en laat het mes hen tot snippers snipperen. Lik naderhand de sinaasappel teder en rasp rasp rasp haar schil boven een kommetje.

Verhit uw grootste pan met wat olie op het vuur en fruit de knoflook en de ui. Laat ze even neuriën en meng ze dan met de bieten, pastinaak en peren. Van nu af aan moet je duidelijk dirigeren; anders zingen de vruchten uit de maat. Laat het vuur op de hoogste stand staan en roer de orkestleden stevig om. De sinaasappelrasp, de cayennepeper en de tijm mogen nu ook meezingen: zelf te bepalen hoe luid. Voeg nu de bouillon toe en breng het bietenlied naar haar kookpunt. Draai dan het vuur omlaag en laat de vruchten twintig minuten tinkelen. Bezwanger de soep met room en pureer het gepruttel glad als de buik van een bietenkoningin.

Serveer de soep alsof het uw dochter is en besprenkel haar met een melodie van walnoten, dille en sinaas-appelsap. 🍷

EEN ZOEKTOCHT IN HET ONBEKENDE

Met lichte spanning in de vingers begin ik met het typen van deze tekst. Er is thuis iets wat al een tijdje speelt en wat, naar mijn mening, goed bij het onderwerp van deze Spraakwater past. In plaats van het hebben over het genot van eten, wil ik het hebben over eetproblemen. Voel je vrij om het te lezen, maar ook om het over te slaan, mocht het gevoelig liggen.

Niet al te lang geleden werd een vriendin gediagnosticeerd met anorexia. Jarenlang hadden we samen gedanst. Ja, ze was dun, maar ze deed toch gewoon mee? Dan kon er niet zoveel mis zijn. Achteraf gezien was dat het eerste signaal. Ondertussen is ze al een aantal keer in het ziekenhuis geweest, begonnen met therapieën en toch weer naar huis gegaan. Het was te heftig. Toch ging het een paar weken voor de voorstelling wat beter met haar, als ze vooruitgang bleef boeken mocht ze zelfs een paar dansen meedoen. Zo gezegd, zo gedaan. Die dag danste ze prachtig, maar toch miste de sprankel in haar ogen waarmee ze normaal gesproken op het podium stond. Achteraf bleek dat ze de hele dag niks had gegeten. Nu zit ze weer in therapie. Hoewel het positief lijkt dat ze er al langer zit dan de vorige keren, blijft dit haar laatste kans. Als het nu niet lukt, kan ze waarschijnlijk niet meer geholpen worden. Ze zit er heel diep in, maar als buitenstaander is het lastig iets te doen. Om toch meer inzicht te krijgen in haar, voor mij onbegrijpelijke, wereld, ben ik mezelf voorzichtig gaan

verdiepen in eetstoornissen.

Tijdens mijn zoektocht stuitte ik op de film *To the bone* en de documentaire *Emma wil leven*. Beide zijn heftige werken die een beeld schetsen van de eetstoornis anorexia. *To the bone* gaat over de twintigjarige vrouw Ellen die al jaren kampt met anorexia. Zonder resultaat heeft ze al verscheidene therapieën gevolgd om van haar stoornis af te komen.

Onder lichte druk van haar zusje besluit ze nog eenmaal in therapie te gaan. Ze komt terecht in een woongroep met lotgenoten waar ze vriendschap, liefde en andere problemen die het leven rijk is ontdekt, maar waar ze er ook achter komt dat ze er niet alleen voor staat. *Emma wil leven* is een waargebeurd verhaal en gaat over de achttienjarige Emma Caris die sinds haar twaalfde strijdt tegen anorexia. Als ze het absolute dieptepunt bereikt, besluit Emma om naar Portugal te vertrekken. Hier volgt een intensieve therapie om haar er bovenop te krijgen, Emma wil namelijk maar één ding: leven. De meedogenloze ziekte laat haar niet los, in april 2016 overleed ze op achttienjarige leeftijd.

In de media kregen beide werken verschillende reacties. *To the bone* werd door een therapeut die op een eetstoornisafdeling werkt een 'feest der herkenningen' genoemd. Naast de fixatie op eten, smoesjes om niet te eten, bewegingsdrang en gezamenlijke eetmomenten werden ook verschillende type cliënten goed belicht. Denk hierbij aan een kinderlijk meisje bang voor volwassenheid, de danser met een blessure of een rumoerige

thuisituatie. Toch kunnen dit soort films naast educatie ook mogelijk negatieve gevolgen hebben. Dit laat Carmen Netten, oprichter van Human Concern, na de uitzending van *Emma wil leven* weten: 'Het kan afschrikken en ervoor zorgen dat ze aan de bel trekken, maar ook jaloezie opwekken.'

Door Linde Rauwerdink

“Ja, ze was dun, maar ze deed toch gewoon mee?”

Hoewel zowel de film als de documentaire wisselende reacties opgeroepen hebben, heeft het mij wel geholpen een beter beeld te krijgen van de onbekende wereld waarin mijn vriendin leeft. Na het kijken van beide werken kreeg ik de indruk dat eetstoornissen vooral worden getriggerd door angst, angst voor het onbekende en om een bepaalde controle te verliezen. Om op een of andere manier toch die controle te houden, ontstaat er een fixatie op eten. Ik raad iedere buitenstaander die in eenzelfde situatie verkeert als ik, en op zoek is naar antwoorden, deze film en documentaire aan. Ook als je het stiekem best spannend vindt, soms moet je nou eenmaal iets doen om de wereld om je heen beter te kunnen begrijpen. 🧡

GEBRABBEL IN HET DIERENRIJK

Een allergenvrije hotdog

Vele Awateraars onder ons zijn veganisten, of in ieder geval vegetariër. Toch, wanneer de onderwerpen 'eten' en 'dieren' elkaar kruisen, denkt men vrijwel meteen aan dieren die worden gegeten. Desondanks kunnen de woorden 'eten' en 'dieren' ook juist vreselijk botsen. In deze editie van 'Gebrabbels in het dierenrijk' wil ik daarom stilstaan bij het feit dat ook dieren een voedselallergie kunnen hebben.

Zo langzamerhand weet iedere Awateraar wel dat ik niet tegen gluten kan. Dit weten de mensen die mee naar Zagreb waren al helemaal. Uit eigen ervaring weet ik hoe het kan zijn als je ziek wordt van eten. Wat echter weinig mensen weten is dat ook dieren een vorm van voedselallergie kunnen hebben. Hoe zit dit in elkaar en wat kan het baasje hieraan doen?

Een voedselallergie is een ongevoelbaar sterke reactie van het afweersysteem op eiwitten in het voedsel. Deze eiwitten die een reactie veroorzaken, noemt men allergenen. Bij mensen is onderzoek hiernaar al in een verder stadium, toch weten we hier nog niet alles over. Bij dieren weten we zelfs nog veel minder. Het is erg lastig voor een dierenarts om te diagnosticeren of een huisdier een voedselallergie heeft of een ander soort allergie, zoals omge-

vings- of contactallergie. Ook de behandeling is bij mensen een stuk beter dan bij dieren. In beide gevallen is een oplossing om op dieet te gaan.

“In beide gevallen is een oplossing om op dieet te gaan.”

Hoewel bijna iedere voedselsubstantie schuldig kan zijn aan het misselijke gevoel van een huisdier, is de kans het grootst dat je dier allergisch is voor kip of rundvlees of voor de granen maïs en tarwe. Zoals ik net al zei is het erg lastig voor een dierenarts om te diagnosticeren of je huisdier last heeft van een voedselallergie of van een andere allergie. Dit komt doordat de symptomen voor iedere soort allergie nagenoeg overeenkomen met elkaar. Daarbij is het ook zo dat een voedselallergie kan ontstaan als het dier wat ouder is. Het hoeft dus niet bij de geboorte al aanwezig te zijn.

Er zijn een aantal symptomen die erop kunnen wijzen dat het inderdaad gaat om een voedselallergie. Het gaat dan om bijvoorbeeld braken en diarree, of huiduitslag, jeuk en krabben. De wetenschap heeft gelukkig wel een, ietwat onbetrouwbare, methode ontwikkeld waarbij er gekeken wordt naar het bloed om vast te kunnen stellen of het dier lijdt aan voedselallergie of niet. Een andere methode is het proces van eliminatie. Dit houdt in dat het dier bepaalde voedselproducten een tijdlang niet eet om er zo achter te kunnen komen of dit de boosdoener is, of dat het een ander ingrediënt was dat het beestje zo ziek maakte. Wanneer men erachter is gekomen waar het dier precies allergisch voor is, wordt op basis hiervan een aangepast dieet gemaakt voor het dier.

Hoewel voedselallergie het meest voorkomt bij honden en katten, kunnen ook andere viervoeters zoals paarden er last van hebben. En ook andere dieren kennen vormen van voedselallergie, alleen is hier nog nauwelijks onderzoek naar gedaan en dus is er ook nauwelijks iets over bekend.

Het belangrijkste dat we moeten onthouden is dat we meer begrip tonen voor de gezondheid bij onze viervoeters. Het is erg lastig om niet begrepen te worden als mens, maar al helemaal als dier omdat je dan niet voor jezelf op kan komen. 🍌

Door Emma Brugman

DE TWEE KANTEN VAN...

We zitten met z'n drieën in een lokaal op de Israëlslaan. Jelmar Hugen, docent middeleeuwse literatuur en groot liefhebber van wereldlijke literatuur, heeft ons net college gegeven over Van den vos Reynaerde. Hij is al een keer eerder geïnterviewd voor de Spraakwater, maar omdat hij na dit blok de opleiding Nederlands verlaat, stellen we hem nog een aantal prangende vragen.

Ontspannen

In Jelmars vorige interview vertelde hij over dat zijn leven vooral in Leiden plaatsvond. We vroegen ons af of dat nog steeds zo is. 'Mijn vrienden uit Leiden zijn langzaamaan allemaal verhuisd, naar plekken verspreid over heel Nederland. Zo heb ik een vriendin in Utrecht met wie ik vaak trash-tv kijk. Ik ben de hele dag bezig met literatuur en colleges geven en doe die colleges ook uit mijn hoofd. Dat is best intensief. Als ik dan thuis ook nog een serie zou gaan kijken waarbij ik moet opletten, dan word ik heel snel moe. Daarom heb ik interesse ontwikkeld in heel slechte Netflix series. Denk aan Love is Blind, Too Hot to Handle en Are you the One. Wanneer ik colleges heb gegeven en rond het middaguur klaar ben, kijk ik altijd of ik met die vriendin kan afspreken.'

Toekomst

We hebben gehoord dat Jelmar na deze cursus gaat stoppen. Wat zijn de toekomstplannen? 'Dat is eigenlijk nog een beetje in het ongewisse. Ik wil in principe door in het onderzoeksveld en in het onderwijs, in Nederland of met een beurs naar het buitenland. Het buitenland zou dan waarschijnlijk Engeland worden, waar ik eerder ook voor mijn studie ben geweest. Er zijn daar veel meer faciliteiten en mogelijkheden dan in Nederland. Ik vind het wel erg jammer dat ik hier moet stoppen, zeker omdat ik het leuk had gevonden om de wereldlijke kant van de Middeleeuwse literatuur te vertegenwoordigen binnen de opleiding.'

Wereldlijke literatuur

Jelmar heeft een duidelijke voorliefde voor de wereldlijke literatuur. We vroegen ons af waar die voorliefde vandaan komt en waarom hij die wereldlijke literatuur interessanter vindt dan religieuze. 'Misschien voor een deel doordat het makkelijk leesbaar is. Toen ik hier mijn master deed, had je leesclubjes en daar moesten we altijd hele moeilijke teksten lezen, wat ik vaak vervelend vond. Dat maakt misschien dat ik met religieuze literatuur minder een connectie heb. Ook het idee van God als een soort perfecte oplossing vind ik heel saai. De wereldlijke kant is meer psychologisch. Het zijn kleine casestudies van menselijke problemen. De oplossingen zijn vaak middeleeuws, maar het idee is er wel. Onder studenten zijn er veel die vanwege mentale of sociale problemen uitvallen. Ze lijken steeds meer problemen te hebben die niet alleen meer met te veel huiswerk te maken hebben. Ik denk dat de wereldlijke literatuur daar meer een kijkje in geeft dan religieuze.' Ook zijn fascinatie voor bepaalde series en zijn vroege liefde voor spelletjes speelt hier een rol bij. 'Wereldlijke literatuur heeft ook een duidelijke link met interesses in de moderne tijd. Ik vind bijvoorbeeld veel series en films leuk. De wereldlijke romans liggen aan de basis daarvan. Ik heb ook veel spelletjes gespeeld en gegamed. Veel van die spelletjes hebben een context die heel fantasierijk is. Dat is over het algemeen niet de wereld van de Bijbel of het wetenschapsboek, maar die van de ridderroman of het dierenverhaaltje, dus ik denk dat dat ook een beetje invloed heeft.'

Koken en bakken

In het kader van ons thema vroegen we Jelmar of koken toevallig ook een van zijn hobby's is. 'Ik ben niet een super goede kok, maar ik kan wel wat gerechten aardig maken. Ik kook ook soms voor grotere groepen. Ik keek met een vriendengroep naar de Vlaamse Wie is de mol? en dan gingen we daarvoor altijd samen eten. Dat is een groep met iets van tien mensen, waardoor je al snel lasagne-schalen uit de oven maakt en grote salades.' Hij doet niet alleen aan koken, maar heeft sinds een paar maanden ook bakken als nieuwe hobby. 'Ik had weddenschappen over de wedstrijden tijdens het WK met een vriendin van me en ik ben heel

Door Aniek van den Bosch en Milou Lang

JELMAR HUGEN

slecht in wedden. Aan het eind van het WK was ik haar geloof ik 27 brownies schuldig en ik kreeg er van haar drie. Omdat ik niet blut wilde worden, heb ik mezelf geleerd brownies te bakken. Ik heb wel vijf brownies teruggewonnen, want zij dacht dat Nederland naar de finale van het Songfestival zou gaan en ik wist wel zeker van niet. Ik had op een gegeven moment te veel brownies gebakken, dus een weekje of twee geleden ben ik begonnen met citroencake. Die probeer ik nu een beetje beter te maken.' Jelmar vindt bakken leuker dan koken. 'Als je een fout maakt is het ook echt fout. Een pasta wordt bij een fout iets minder lekker, maar als je je brownie te lang in de oven houdt, dan wordt het gelijk koekerig of cakerig. Het proces is dus net iets spannender en het is leuk dat je elke keer iets beter wordt.'

Lip bite

Toen kwamen we bij een specifieke vraag die we tot het einde van ons interview bewaard hadden. Deze ging namelijk over een bepaald fragment uit de e-lecture van Jelmar, dat ondertussen een fenomeen is geworden binnen Awater. Aan het eind van het filmpje doet hij namelijk een zogenoemde lip bite en veel studenten vragen zich al lange tijd af of dit intentioneel was of niet. Dit is niet het geval, Jelmar blijkt zich van geen kwaad bewust te zijn. 'Of er een gedachte achter zat? Haha, niet dat ik me kan herinneren. Zo'n opnamedag is erg druk, er is genoeg om over na te denken. Maar nee, de lip bite is helaas niet intentioneel. Is het zo extreem dan?' Nadat we met elkaar het fragment teruggekeken hebben, komen we tot de conclusie dat het eigenlijk best meevalt. 'Maar wel heel grappig zeg, ook dat het zo'n eigen leven gaat leiden. Daarbij heeft het twintig jaar geduurd tot de vorige filmpjes werden vervangen, dus de komende twintig jaar kunnen mensen nog genieten van het fragment!'

Tot slot vroegen we natuurlijk nog of Jelmar een waardevolle tip voor ons als studenten heeft. 'Ik heb meerdere motto's, maar het belangrijkste vind ik denk ik dat je echt moet proberen om te genieten van je studententijd. Mijn houding is altijd geweest dat je je hele leven nog kan werken. Een simpel voorbeeld: je studenten-ov. Er zijn zoveel musea

en plekken in Nederland waar je nu nog gratis heen kan, maak daar echt gebruik van. En dan nog een baktip: als je brownies maakt, zorg dat er ook mensen zijn om ze op te eten, want je maakt nooit één brownie.' 🧑🍳

SPRAAKWATERVAL

Laurens Ham

Projectorbeeld hapert

“Spannende dingen gebeuren hier; de computer wordt anti-burgerlijk!”

Eddy Ruys

“Ik kan het ook nog uitleggen zoals ik het zou doen als ik geïnterviewd zou worden voor de Linda, mijn geheime ambitie.”

Renske Hoff

“De codex is het ding waarmee je iemand potentieel kan slaan.”

MEISJES UIT HET DORP, MARION BLOEM

(2022, De Arbeiderspers) €26,99

ISBN 9789029549233

Boekrecensie door Maria-Meg Verbaam

Met *Meisjes uit het dorp* besluit Marion Bloem haar drieluik over opgroeien als Indisch meisje in Nederland. We kijken mee over de schouder van Ramona; een vrouw op leeftijd die bij vlagen nog verdacht veel op haar jongere zelf lijkt. Ramona blikte terug op haar leven en verhaalt, op de voor Bloem kenmerkend fragmentarische wijze, van herinneringen die zich afspelen tegen het decor van de jaren vijftig en zestig. Uitvalbasis is Het Dorp; een langzaam uitdijende migratiegemeente waarvan de vaders werken op het aangrenzend militair terrein. Het Dorp benauwt Ramona, maar vormt tegelijkertijd de spil van haar puberteit en gezin. Kiest ze voor loyaliteit aan familie of voor vriendschap en jonge liefde? Iedere keuze lijkt een strijd en een zoektocht naar balans tussen aanpassing enerzijds en behoud van eigenheid anderzijds. Deze eigentijdse thematiek maakt je als lezer gretig, maar keert de blik tegelijkertijd naar binnen. Schijnbaar moeiteloos vervlecht Bloem deze stevige zelfreflectie met ironische anekdotes, geholpen door haar lichte en weinig haperende schrijfstijl. Flarden van herinneringen over zusjesliefde en meisjesvriendschap passeren de revue, terwijl onverwerkte trauma's van Ramona's ouders steeds vaker de kop opsteken. Constante in de soms explosieve weergave van memoires is de onvermoeibare schrijfsucht van de hoofdpersoon. Voor Ramona zijn pen en papier een toevlucht, een bron van stabiliteit. Haar vriendschap met de (schrijf)kunst is voor het leven, en misschien wel de enige vorm van vriendschap die ze altijd heeft gekoesterd. Een rode draad die Bloem (naast auteur ook beeldend kunstenaar) subtiel onderstreept door de vele tekeningetjes in het boek en de keuze voor de omslag van haar jubileumeditie; een weergave van uitsneden uit het schilderij *Meisjes / Girls* dat ze samen met haar kleindochter maakte. Het weerspiegelt de kleurrijke coming-of-age-roman die *Meisjes uit het dorp* is; een veelzijdige kroon op haar werk. 📖

POEZIE VAN EIGEN BODEM

*Wekker gaat af
Je zet hem uit
Draait je om naar mij*

*Goeiemorgen
Een zachte kus
Weer op je linkerzij*

*Tegen je aan
Kus op je rug
Mijn arm om je heen*

*Maar je slaapt weer
Zachtjes snurkend
Samen toch alleen*

Door Aurora Verkerk

Door Milou Lang

*Kopje thee kopje koffie erbij
Lekker roddelen
Nu een koekje
Of toch chocola
Blablaba
Op een kleedje
Zij aan zij
Nog een kopje thee kopje koffie erbij
Oortje afgebroken
En Vincent van Gogh
Wordt ook besproken
Blablaba
Weer een koekje
Meer chocola
Giegeldebiegel
Thee in de koffie
Steeds dat gepriegel
En hiphaphop
De koekjes ineens op
En bliblahbla
Voor bij de chocola
Weer kopje koffie kopje thee
Volgende keer een taartje mee*

AMWARENHUIS

Dikke bak met biet'n
inclusief mevrouw
voor een prikkie*

**WIE MAAKT ME LOS?!
TWEË PREI VOOR
SLECHTS 100 EURO!**

en in de categorie vergeten
groentes deze week in de bonus:
... uhm ik ben het ff kwijt,
ik komkommer zo wel op ...

Bij een aankoop t.w.v. >€250
krijgt u een witlof naar keuze!

Dit wilt u.

*Hbbekrntsen worden helaas niet geaccepteerd

